

Κηδεύοντας «σπουδαίους Μύθους»!

Με τὸν –εἰδικὸ- C.S. Lewis

Θλα αὐτὰ πὸν ζοῦμε, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνα πὸν σχεδιάζουν κάποιοι γιὰ νὰ ζήσουμε, εἶναι μιὰ μοντέρνα μυθολογία. Ὁ μοντέρνος Μῦθος λέει ὅτι ὁ θάνατος εἶναι κακὸ ἀλλὰ ὄχι καὶ ἀναπόφευκτο. Ἡ υἰγεία τοῦ ἀνθρώπου εὐάλωτη καὶ ἐκτεθειμένη σὲ ἀόρατους καὶ πρωτόγνωρους ἐχθροὺς ἀλλὰ ὄχι ἀνίκητους.

Ἡ θεοποιημένη καὶ ἀλάθητη Ἐπιστήμη μετὴν ἰατρική της καὶ τὴν τεχνολογία θὰ μᾶς σώσουν! Οἱ προφῆτες καὶ τὸ ἱερατεῖο της, ἀπὸ ἐπιχειρηματίες, “φιλάνθρωπους”, καθηγητές, πολιτικούς, δημοσιογράφους, μᾶς... μυεῖ στὴν νέα δρασκεία. Τὸ ἔχουμε διαπιστώσει αὐτὸ μέσα ἀπὸ τὰ μαθήματα καὶ τὶς συζητήσεις μας μετὸν **π. Βασίλειο Βολουδάκη** ὄλα αὐτὰ τὰ χρόνια¹. Ἐχουν φτιάξει μιὰ νέα δρασκεία, πὸν διακηρύττει τὴν πίστη στὴν ἀέναη πρόοδο καὶ ὑπόσχεται νὰ μᾶς κάνει ὑπερανθρώπους, ἀπρόσβλητους ἀπὸ κάθε ἰό, ἀπρόσβλητους καὶ ἀπὸ τὸν θάνατο ἀκόμη (βεβαίως μέχρι νὰ πετύχουν τὸν στόχο τους θὰ εἴμαστε κλεισμένοι καὶ θὰ ἔχει καταστρατηγηθεῖ κάθε μας ἐλευθερία). Ἀπρόσβλητους ὅμως καὶ ἀπὸ... τὴν λογική καὶ τὰ αἰσθήματα. Γιατί γιὰ νὰ τοὺς πιστέψει κανεῖς χρειάζεται νὰ ἀπαρνηθεῖ καὶ τὴν λογική του καὶ τὴν καρδιά του καθ’ ὅτι ὁ κόσμος πὸν εὐαγγελίζονται εἶναι σκέτη κόλαση. Τὸ βλέπουμε ἤδη, δὲν χρειάζεται νὰ πᾶμε στὸ μέλλον.

Εἶναι ἄραγε σημερινὸ φαινόμενο αὐτὴ ἡ παράνοια; Εἶναι πολὺ παλιό, ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ἓνας πολὺ σπουδαῖος ἄνθρωπος ὁ **Κ. Σ. Λιούις**, ὁ ὁποῖος, ἂν καὶ Προτεστάντης εἶχε «καθαρή διάνοια» ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ἡ Πρεσβυτέρα **Νινέττα Βολουδάκη** στὸ περασμένο τεῦχος τῆς «**Ενοριακῆς Εὐλογίας**»². Ἄς ἀκολουθήσουμε λοιπὸν τὸν **Λιούις** καὶ ἄς δοῦμε τί ἔλεγε γιὰ τοὺς Μῦθους τῆς ἐποχῆς του, πὸν δὲν ἀπέχουν παρὰ ἐλάχιστα ἀπὸ τοὺς δικούς μας σήμερα. Ἄς δοῦμε τί ἔγραφε σὲ ἓνα ἀπὸ τὰ βιβλία του γιὰ τὴν «**Κηδεῖα ἐνὸς σπουδαίου Μῦθου**»³.

«Πρόκειται νὰ δάψω ἓναν σπουδαῖο Μῦθο. Θὰ ἐκφωνήσω τὸν ἐπικήδειό του. Μετὸ αὐτὸ τὸ «σπουδαῖος Μῦθος» ἐννοῶ τὴν εἰκόνα τῆς πραγματικότητας, πὸν προέκυψε, ὄχι βασιζόμενη στὴν λογική ἀλλὰ στὴν φαντασία, ἀπὸ μερικὲς ἀπὸ τὶς πιὸ “πιασάρικες” θεωρίες τῶν ἀληθινῶν ἐπιστημόνων. Ἐνας Μῦθος, πὸν κυριαρχεῖ στὴν σκέψη τόσο διαφορετικῶν ἀνθρώπων ὅσο ὁ καθηγητῆς Ἀλεξάντερ καὶ ὁ Walt Disney. Εἶναι ἐμφυτευμένος σχεδὸν σὲ κάθε ἄρθρο, πὸν ἀφορᾷ στὴν πολιτική, στὴν κοινωνιολογία καὶ στὴν ἠθική. Τὸν ἀποκαλῶ Μῦθο γιατί εἶναι, ὅπως εἶπα, τὸ φανταστικὸ καὶ ὄχι λογικὸ ἀποτέλεσμα αὐτοῦ

πὸ ἀόριστα ἀποκαλεῖται “μοντέρνα ἐπιστήμη”.

Σήμερα δὲν ὑπάρχει ἐπιστήμη. Ὑπάρχουν ἐπιμέρους ἐπιστήμες, ὅλες σὲ καδεστὼς διαρκοῦς μεταβολῆς καὶ συχνὰ ἀντιφατικὲς μεταξύ τους. Ὁ Μῦθος χρησιμοποιοῖ ἐπιλεκτικὰ τὶς ἐπιστημονικὲς θεωρίες διαμορφώνοντάς τις ἔτσι, ὥστε νὰ ὑποτάσσονται σὲς φανταστικὲς καὶ συναισθηματικὲς ἀνάγκες. Χρησιμοποιοῖ τὰ δεδομένα μὲ μεγάλη ἐλευθερία, δυσφημίζοντας, λογοκρίνοντας καὶ προσδαφαιρῶντας κατὰ βούληση. Ἡ κεντρικὴ ἰδέα τοῦ Μῦθου εἶναι αὐτὸ πὸ οἱ πιστοὶ του ἀποκαλοῦν “Ἐξέλιξη”, ἢ “Πρόοδο,” ἢ “Ἀνάδυση”, ὅπως ἀκριβῶς στὸν Μῦθο πὸ ὁ Ἄδωνις πεθαίνει καὶ ξαναγεννιέται. Ἐὰν ὁ Ἐξελικτισμὸς δὲν ἦταν Μῦθος ἀλλὰ ἡ γνήσια ἐπιρροὴ τοῦ ἐπιστημονικοῦ θεωρήματος στὸν κοινὸ νοῦ θὰ ἔπρεπε, λογικά, τὸ δεῶρημα νὰ γίνεῖ γνωστὸ πρῶτα σὲ μερικοὺς, ἔπειτα νὰ υἰοθετηθεῖ ἀπὸ ὅλους τοὺς ἐπιστήμονες, ὕστερα νὰ ἐξαπλωθεῖ σὲ ὅσους κατέχουν μιὰ γενικὴ ἐκπαίδευση, κατόπιν νὰ ἀρχίσει νὰ ἐπηρεάζει τὴν ποίηση καὶ τὶς τέχνες καὶ στὸ τέλος νὰ διαδοθεῖ σὲς μάζες. Στὴν πραγματικότητα οἱ πιὸ τέλειες καὶ ξεκάθαρες ἐκφράσεις τοῦ Μῦθου ἀνιχνεύονται πρὶν ἀπὸ τὸ «Περὶ καταγωγῆς τῶν εἰδῶν» τὸ 1859 καὶ πολὺ πρὶν ἐγκατασταθεῖ ὡς ἐπιστημονικὴ ὀρθοδοξία. Προτοῦ μιλήσουν ξεκάθαρα οἱ ἐπιστήμονες, ἡ φαντασία ἦταν ὄριμη γιὰ νὰ τὸν δεχτεῖ».

Ὁ Λιούις ἀναφέρει, γιὰ νὰ ἀποδείξει τὸν ἰσχυρισμὸ του, κάποια παραδείγματα συγγραφέων δίνοντας ἔμφαση στὸν Wells, τὸν Wagner καὶ τὸν Keats οἱ ὁποῖοι πρῶτοι μὲ τὰ φανταστικά τους ἔργα “προφήτεψαν” τὸν Μῦθο καὶ τὴν κυριαρχία του⁴.

Καὶ συνεχίζει: «Ἄν ἡ ἐπιστήμη δὲν εἶχε συναντήσει τὴν ἀνάγκη τῆς φαντασίας δὲν θὰ γινόταν ποτὲ τόσο δημοφιλῆς. Ἀλλὰ πιθανῶς κάθε ἐποχὴ παίρνει, πλὴν ἐξαιρέσεων, τὴν ἐπιστήμη πὸ ἐπιθυμεῖ». «Ὁ δημοφιλῆς Ἐξελικτισμὸς ἢ Προοδευτισμὸς διαφέρει ἀπὸ τὴν Ἐξέλιξη τῶν ὄντων βιολόγων. Γιὰ τὸν βιολόγο, ἡ Ἐξέλιξη εἶναι μιὰ ὑπόθεση. Ἐρμηνεύει τὰ περισσότερα φαινόμενα ἀπὸ ὅποια ἄλλη ὑπόθεση αὐτὴ τὴν στιγμὴ στὴν ἀγορὰ καὶ ἄρα θὰ γίνεῖ ἀποδεκτὴ, ἐκτὸς ἐὰν κάποια νέα ὑπόθεση ἐμφανιστεῖ, πὸ θὰ ἐρμηνεύει ἀκόμη περισσότερα φαινόμενα μὲ ἀκόμη λιγότερες προϋποθέσεις. Αὐτὸ θὰ ἔλεγαν, νομίζω, οἱ περισσότεροι, τοῦλάχιστον, βιολόγοι».

Στὴ συνέχεια παραθέτει καὶ σχολιάζει τὰ λόγια τοῦ ἐπιστήμονα D.M.S Watson: «Ἡ Ἐξέλιξη εἶναι ἀποδεκτὴ ἀπὸ τοὺς ζωολόγους ὄχι ἐπειδὴ ἔχει ἀποδειχτεῖ ἀπὸ λογικὰ συνδεδεμένα μεταξύ τους στοιχεῖα ὅτι ἰσχύει, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἡ μόνη ἐναλλακτικὴ, ἡ εὐφυῆς δημιουργία, εἶναι ἐντελῶς ἀπίστευτη». «Αὐτὸ θὰ σήμαινε, σχολιάζει ὁ Λιούις, ὅτι τὸ μόνο ἔδαφος γιὰ νὰ τὴν πιστέψουμε δὲν εἶναι ἐμπειρικὸ ἀλλὰ μεταφυσικὸ – **τό δόγμα ἐνὸς ἀρχαρίου μεταφυσικοῦ πὸ βρίσκει τὴν «εὐφυῆ δημιουργία» ἀπίστευτη.** Στὴν ἐπιστήμη, ἡ Ἐξέλιξη εἶναι μιὰ θεωρία γιὰ τὶς μεταβολές. Στὸν Μῦθο, εἶναι ἓνα βέβαιο γεγονὸς πὸ ἔχει νὰ κάνει μὲ τὴν βελτίωση, μιὰ διαρκῆ κίνηση τῶν πραγμάτων πρὸς τὰ πάνω καὶ μπροστά. Πρὶν κἂν ἀποφανθεῖ ἡ ἐπιστήμη, ἡ

μυδική φαντασία ἤξερε τὸ εἶδος τῆς Ἐξέλιξης, ποῦ ἐπιθυμοῦσε. Ἐκεῖνη τοῦ Keats καὶ τοῦ Wagner. Ἐὰν τώρα ἡ ἐπιστήμη παράσχει κάποια ἱκανοποιητικὰ στοιχεῖα, δὰ τὰ ἀποδεχτοῦν μὲ ἐνθουσιασμό. Ἐὰν ὅμως προσφέρει τὰ ἀντίθετα, πολὺ ἀπλᾶ δὰ τὰ ἀγνοήσουν».

Ὁ ἐπιστήμονας μὲ τὴν θεωρία τῆς ἐξέλιξης δὲν προχωρεῖ σὲ κοσμολογικὲς ἀποφάνσεις, οὔτε μεταφυσικὲς ἢ ἐσχατολογικὲς. Γιὰ τὸν Μῦθο ὅμως ὁ λόγος “ἐξελίχθηκε” ἀπὸ τὸ ἐνστικτο, ἢ ἠθικὴ ἀπὸ τὰ ψυχολογικὰ συμπλέγματα. Ἡ ποίηση ἀπὸ τὶς ἐρωτικὲς κραυγές, ὁ πολιτισμὸς ἀπὸ τὴν βαναυσότητα, τὸ ὀργανικὸ ἀπὸ τὸ ἀνόργανο, τὸ ἡλιακὸ σύστημα ἀπὸ κάποια ἀστρική σούπα. Καὶ ἀντίστροφα, ὁ λόγος, ἡ ἠθικὴ, ἡ τέχνη καὶ ὁ πολιτισμὸς ὅπως τὰ ξέρομε σήμερα, δὲν εἶναι παρὰ μόνον ἀκατέργαστες ἀρχές ἀκόμα καλύτερων πραγμάτων ἴσως τῆς ἴδιας τῆς θεότητας- στὸ μακρινὸ μέλλον. Γιὰ τὸν Μῦθο ὑπαρξὴ σημαίνει κίνηση, ἀπὸ τὸ “σχεδὸν μηδέν”, στὸ “σχεδὸν αἰώνιο”».

Τὸ δράμα κατὰ τὸν Λιούις ξεκινᾷ μὲ «τὸ ἀπόλυτο κενὸ καὶ μιὰ κατάσταση, ποῦ κινεῖται χωρὶς τέλος καὶ σκοπὸ». Ἐπειτα, κατὰ μιὰ πιθανότητα τοῦ ἑκατομμυρίου στὸ ἑκατομμύριο –τί τραγικὴ εἰρωνεία– οἱ συνδῆκες σὲ ἓνα σημεῖο τοῦ χώρου καὶ τοῦ χρόνου ἀναδύουν ἓναν μικροσκοπικὸ ἀναβρασμὸ, ποῦ ὀνομάζεται ὀργανικὴ ζωὴ. Ὅλα στὴν ἀρχὴ εἶναι ἐναντίον τοῦ ἥρωά μας, μὰ ἡ ζωὴ κάπως τὰ καταφέρνει καὶ νικᾷ τὰ ἐμπόδια, ἐξαπλώνεται, φουσκώνει, κάνει σύνθετο τὸν ἑαυτὸ της. Ἀπὸ τὴν ἀμοιβάδα στὸ ἐρπετὸ καὶ στὸ θηλαστικὸ. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἐποχὴ τῶν τεράτων. Δράκοι περιφέρονται στὴ γῆ, καταβροχθίζουν ὁ ἓνας τὸν ἄλλον καὶ πεθαίνουν. Τότε τὸ γοητευτικὸ θέμα τοῦ «ἀσχημόπαπου» ἐπαναλαμβάνεται. Καθὼς ἡ ἀδύναμη, μικροσκοπικὴ σπίδα ζωῆς ξεκίνησε ἀνάμεσα στὰ θηρία ποῦ εἶναι πολὺ μεγαλύτερα καὶ δυνατότερα ἀπὸ ἐκεῖνον, ἔρχεται στὸ προσκῆνιο ἓνα μικρὸ, γούνινο, τρεμάμενο, ζαρωμένο δίποδο, ποῦ δὲν ὑπόσχεται τίποτα: τὸ προῖον ἄλλης μιᾶς πιθανότητας τοῦ ἑκατομμυρίου στὸ ἑκατομμύριο. **Τὸ ὄνομα του εἶναι Ἄνθρωπος.** Γίνεται ὁ Ἄνθρωπος τῶν Σπηλαίων, σχεδὸν ἀγροῖκος καὶ παρ’ ὅλα αὐτὰ ἱκανός, μὲ κάποιον τρόπο, νὰ ἐφεύρει τὴν τέχνη, τὴν κεραμικὴ, τὴν γλῶσσα, τὰ ὄπλα, τὴν μαγειρικὴ καὶ σχεδὸν κάθε τί ἄλλο (τὸ ὄνομά του σὲ μιὰ ἄλλη ἱστορία εἶναι Ροβινσῶνας Κροῦσος), σέρνοντας τὴν ὀδυρόμενη σύντροφό του ἀπὸ τὰ μαλλιά (δὲν ξέρω ἀκριβῶς γιατί), κόβοντας κομμάτια τὰ παιδιὰ του ἀπὸ τὴν ζήλεια μὲχρι αὐτὰ νὰ μεγαλώσουν ἀρκετὰ γιὰ νὰ κάνουν κομμάτια τὸν πατέρα τους. Ζαρώνοντας μπροστά σὲ τρομεροὺς θεοὺς ποῦ ὁ ἴδιος εἶχε ἐφεύρει κατ’ εἰκόνα του. Ἔτσι περνᾷμε στὴν Ἱστορικὴ περίοδο ὅπου μαθαίνει πλέον νὰ ἐξουσιάζει τὴν Φύση. Ἡ Ἐπιστήμη ἀνατέλλει. Μιὰ φυλὴ ἡμίθεων κυβερνᾷ τώρα τὸν πλανήτη (σὲ κάποιες ἐκδοχές, τὸν Γαλαξία). Ἡ εὐγονικὴ ἔχει καταστήσει σαφὲς πὼς μόνον ἡμίθειοι δὰ γεννιοῦνται πλέον. Ἡ ψυχανάλυση ὅτι κανεῖς τους δὲν πρέπει νὰ ἀπολέσει τὴν θεϊκότητά του. Τὰ ὀικονομικὰ ὅτι δὰ ἐξασφαλίσουν ὅ,τι οἱ ἡμίθειοι ἀπαιτοῦν. Ὁ Ἄνθρωπος ἔχει ἀνέβει στὸν θρόνο του».

Ποῦ τελειώνουν ὅλα αὐτὰ; Ἡ φύση ἐκδικεῖται καὶ «ὁ ἥλιος δὰ παγώσει.

Κάθε μορφή ζωής θα αποβληθεί χωρίς έπιστροφή έξω από κάθε κυβικό εκατοστό του απείρου χώρου. Όλα τελειώνουν. Μην πει κανείς ότι είμαστε μια εποχή χωρίς φαντασία. Ούτε οι Έλληνες ή οι Νορμανδοί δεν έφευραν καλύτερη ιστορία».

«Γιὰ νὰ φτάσουμε στίς θέσεις τῶν ἐπιστημόνων, τίς ὁποῖες ἔχει ἐγκλωπῶδει ὁ Μῦθος, πρέπει νὰ θεωρήσουμε τὸν λόγο ὡς βασικὸ μέσο. Ὅμως τὴν ἴδια στιγμή ὁ Μῦθος μοῦ ζητᾷ νὰ πιστέψω ὅτι ὁ λόγος εἶναι ἀπλῶς τὸ τυχαῖο προϊόν μιᾶς ἄ-λογης διαδικασίας σὲ ἓνα ἀπὸ τὰ στάδια τῆς Ἐξέλιξης. Τὸ περιεχόμενο τοῦ Μῦθου τραβάει κάτω ἀπὸ τὰ πόδια μου τὸ μόνο ἔδαφος πάνω στὸ ὁποῖο θὰ μπορούσα νὰ σταθῶ γιὰ νὰ πιστέψω ὅτι ὁ Μῦθος εἶναι ἀληθινός. Πῶς μπορῶ νὰ ἐμπιστευθῶ τὸ μυαλό μου ὅταν μοῦ μιᾷ γιὰ τὴν Ἐξέλιξη; Ὑποστηρίζουν οὐσιαστικὰ πῶς «Θὰ σοῦ ἀποδείξω ὅτι αὐτὸ πὸ ἀποκαλεῖς ἀπόδειξη εἶναι μονάχα τὸ ἀποτέλεσμα διανοητικῶν συνηθειῶν οἱ ὁποῖες προκαλοῦνται ἀπὸ τὴν κληρονομικότητα, ἢ ὁποῖα προκαλεῖται ἀπὸ τὴν βιοχημεία, ἢ ὁποῖα προκαλεῖται ἀπὸ τὴν φυσική». Μὰ αὐτὸ εἶναι σὰν νὰ λές: «Θὰ ἀποδείξω ὅτι ὅλες οἱ ἀποδείξεις εἶναι ἄλογες».

«Ἡ βασικὴ ἰδέα τοῦ Μῦθου –ὅτι μικρὰ ἢ ἀδύναμα πράγματα ἀέναα μετατρέπονται σὲ μεγάλα καὶ πιὸ δυνατὰ– μπορεῖ μὲ μιὰ πρώτη ματιὰ νὰ φανεῖ πολὺ περιέργη. **Ποτὲ δὲν ἔχουμε δεῖ ἓναν σωρὸ ἀπὸ χαλίκια νὰ μετατρέπεται ἀπὸ μόνος του σὲ σπίτι.** Αὐτὴ ἡ ἰδέα ὅμως προσπαθεῖ νὰ βασιστεῖ σὲ πράγματα πὸ βλέπουμε. Ὅπως ὅτι «τὰ βελανίδια γίνονται βελανιδιές, τὰ αὐγὰ κότες ἐνῶ κάθε ἄνθρωπος ἦταν κάποτε ἔμβρυο. Ἐπίσης στὴν ἐποχὴ τῆς μηχανῆς, ὅλοι ἔχουν δεῖ τὴν Ἐξέλιξη νὰ συμβαίνει στὴν ἱστορία τῶν μηχανῶν. Τὸ βελανίδι ὅμως εἶχε πέσει ἀπὸ τὴν βελανιδιά. Κάθε ἀνθρώπινο ἔμβρυο προέρχεται ἀπὸ δύο πλήρως διαμορφωμένα ἀνθρώπινα ὄντα. Ἡ σύγχρονη ταχεία μηχανὴ προῆλθε ἀπὸ τὸν πύραυλο· ὅμως ὁ πύραυλος δὲν ἦρθε ἀπὸ κάτι κατώτερο καὶ πιὸ στοιχειῶδες ἀλλὰ ἀπὸ κάτι πολὺ πιὸ διαμορφωμένο καὶ ὀργανωμένο– τὸ ἀνθρώπινο μυαλό. Μπορεῖ νὰ ἀληθεύει ὅτι ἂν ἀκολουθήσουμε πρὸς τὰ πίσω κάθε ὑπάρχοντα πολιτισμὸ πρέπει νὰ βροῦμε τίς ἀπαρχές του ἄγριες καὶ βίαιες· ὅμως, ὅταν κοιτᾷς πιὸ προσεκτικὰ, συνήθως βρίσκεις ὅτι αὐτὲς οἱ ἀπαρχές καθαυτὲς προέρχονται ἀπὸ τὸ ναυάγιο κάποιου προγενέστερου πολιτισμοῦ».

«Ὁ Μῦθος ἐξυπηρετεῖ, ἐπίσης, ἐκείνους πὸ θέλουν νὰ πουλήσουν διάφορα προϊόντα. Παλιὰ ὁ ἄνθρωπος εἶχε ἓνα οἰκογενειακὸ κάρο, φτιαγμένο γιὰ ἐκεῖνον στὸν γάμο του, καὶ ἐπρόκειτο νὰ κρατήσῃ γιὰ ὅλη του τὴν ζωὴ. Ἐνας τέτοιος τρόπος σκέψης δύσκολα θὰ ταίριαζε στοὺς σημερινοὺς κατασκευαστές. Τοὺς ταιριάζει ὅμως ὁ Ἐξελικτισμός. Τίποτα δὲν πρέπει νὰ ἀντέχει στὸν χρόνο. Θέλουν νὰ ἔχεις καινούριο ἀμάξι, ραδιόφωνο, ὅλα καινούρια κάθε στιγμή. Τὸ νέο μοντέλο πρέπει νὰ ξεπερνᾷ τὸ παλιό. Ἡ κυρία θὰ βρίσκεται πάντα στὴν τελευταία λέξη τῆς μόδας. Γιατί αὐτὸ εἶναι Ἐξέλιξη, Πρόοδος, αὐτὸς εἶναι ὁ αὐτόματος τρόπος πὸ τὸ σύμπαν κινεῖται· καὶ ἡ ἀντίσταση στὸν

καταναλωτισμὸ εἶναι βλασφημία κατὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος».

«Ἡ μοντέρνα πολιτικὴ δὴ ἦταν ἀνεξήγητη χωρὶς τὸν Μῦθο. Οἱ πολιτικοί, δεξιὸί ἢ ἀριστεροί, συντηροῦν τὸν Μῦθο διακηρύττοντας τὴν Προόδου χωρὶς νὰ καταλαβαίνουν πὼς μιὰ κοινωνία γιὰ νὰ σταθεῖ πρέπει τοῦλάχιστον νὰ δαπανᾷ τὴν ἴδια ἐνέργεια γιὰ νὰ διατηρήσει τὶς παρούσες ἐλευθερίες πρὶν προχωρήσει σὲ νέες, οἱ ὁποῖες πιθανὸ νὰ καταστρέψουν τὶς πρῶτες».

«Στὴν Ρωσία ὁ Μῦθος ὑπάρχει σὰν κρατικὴ δρασκεία

Ἔχει σπουδαίους συμμάχους

Οἱ φίλοι του εἶναι ἡ προπαγάνδα

Οἱ κομματικὲς κραυγὲς

Ἡ ἀερολογία καὶ τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἀδιόρθωτο μυαλό⁵.»

«Μὰ τὸ πιὸ σημαντικὸ εἶναι ὅτι ὁ Μῦθος ἀνταποκρίνεται στὶς πιὸ ἀθῶες καὶ διαχρονικὲς μας ἀνάγκες. Μᾶς προσφέρει ὅ,τι ἡ φαντασία λαχταρᾷ—εἰρωνεία, ἡρωϊσμό, ἀπεραντοσύνη, ἐνότητα στὴν πολλαπλότητα καὶ ἕναν τραγικὸ ἐπίλογο. Γοητεύει κάθε κομμάτι τῆς ὑπαρξῆς μου ἐκτὸς ἀπὸ τὴν λογικὴ μου. Γιὰ μένα δὲν εἶναι πιστευτὸς πιά. Πάντα δὴ τὸν ἀπολαμβάνω ὅπως καὶ τοὺς ἄλλους μύθους. Θὰ φυλάξω τὸν Ἄνθρωπο τῶν Σηηλαίων ἐκεῖ πὸ ἔχω φυλάξει καὶ τὸν Μπάλντερ⁶, τὴν Ἑλένη καὶ τοὺς Ἀργοναῦτες⁷ καὶ δὴ τὸν ἐπισκέπτομαι συχνά».

Τί δὴ ἀπαντοῦσαν ἄραγε οἱ ὀπαδοὶ τῆς δρασκείας τῆς Προόδου καὶ τῆς Ἀναβάθμισης; Ὅτι δὲν ξέρει τί λέει καὶ καλὰ δὴ κάνει νὰ περιοριστεῖ στὴν Ἐπιστῆμη του. Γιατί ἐκεῖνοι τὰ ξέρουν ὅλα καὶ δὲν συζητοῦν μὲ κανένα. Ἐμεῖς ἂν καὶ δὲν γνωρίζουμε τὸ τί εἶχε μελετήσει ὅσον ἀφορᾷ τὶς ἐπιστῆμες (ἂν καὶ φαίνεται ὅτι κατέχει τὰ θέματα) εἴμαστε βέβαιοι ὅτι ἤξερε καλὰ ἀπὸ Μύθους καὶ παραμύθια. Γι' αὐτὸ καὶ μᾶς πείθει. Καὶ ὄνειρα γλυκά...

Γεράσιμος Βουρνᾶς

Θεολόγος

1 . Ἰδιαίτερα ἐνδεικτικὲς εἶναι οἱ τελευταῖες ὁμιλίες του, ὅπως: «Ἡ ἠλεκτρονικὴ ἀναβάθμιση τῶν ἀνθρώπων!» στὶς 29/11/2020 https://youtu.be/SpF_O4LgCP4 ἢ ἡ συζήτηση μὲ τοὺς νέους: «Θεανθρωποποίηση ἢ ὑπερανθρωποποίηση;» στὶς 15/12/2020 <https://youtu.be/nBcMag8e3Rs>

2. Νινέττα Βολουδάκη, Ἡ Γιορτὴ τῶν Χριστουγέννων, Ἐνοριακὴ Εὐλογία, Δεκέμβριος 2020, τεύχος 220, σ. 512

3. C.S. Lewis, Christian Reflections, The Funeral of a great Myth, Harper One, σ. 124 κ.ε.

4. Keats: In glory that old Darkness. (II 206-215)

5. Ἀναφέρεται στὴν Κομμουνιστικὴ Ρωσία τῆς ἐποχῆς του. Μήπως ὁμως ἡ περιγραφή μᾶς θυμίζει καὶ τὰ σημερινὰ καδεστῶτα;

6. Θεὸς τῆς Νορμανδικῆς Μυθολογίας.